

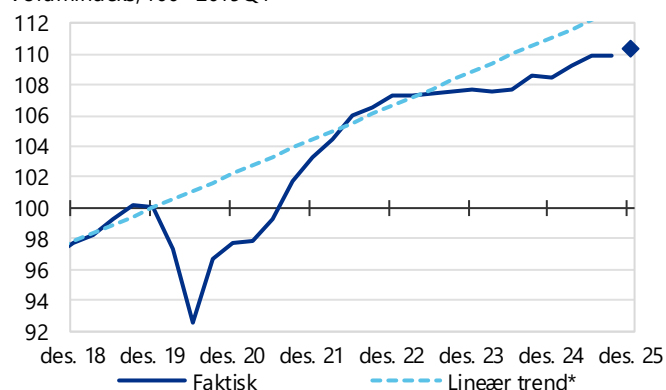
I dag publiseres **nasjonalregnskapet** for fjerde kvartal i fjor. Etter et hvileskjær i tredje kvartal, venter vi at BNP Fastlands-Norge økte med 0,4 prosent fra tredje til fjerde kvartal, jf. figuren under.

Oppsvinget drives av høyere aktivitet i flere næringer. Økt varehandel løftet det private forbruket i fjerde kvartal, særlig som følge av høye bilkjøp. Dette bidro også til økt import, som isolert sett demper aktivitetsveksten gjennom lavere nettoeksport. Samtidig var det en tydelig oppgang i vareeksporten i fjerde kvartal, blant annet som følge av én stor havvindleveranse, som demper det negative bidraget fra importveksten. I tillegg steg markedsrettet tjenesteproduksjon 0,5 prosent, mens produksjonen i bygg og anlegg og kraftforsyning samlet økte 0,2 prosent.

Fremover venter vi en moderat, men stabil utvikling i fastlandsøkonomien. I industrien ventes lavere oljeinvesteringer og ferdigstilte havvindprosjekter å trekke ned aktiviteten i verftsindustrien, men motvirkes delvis av høyere aktivitet i forsvarsindustrien. Samtidig ventes tjenestesektoren å fortsette å vokse. Samlet peker dette mot vekst i fastlandsøkonomien nær trend i år.

BNP Fastlands-Norge

Volumindeks, 100=2019Q4

*Lineær trend: 2016–2019.

Kilde: LSEG Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

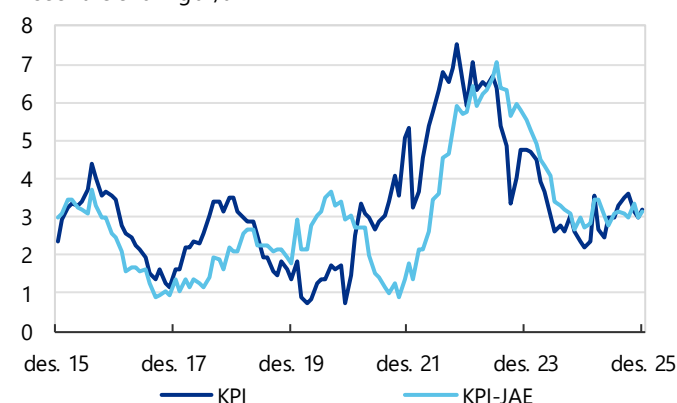
Tirsdag kommer **konsumprisindeksen** for januar, som vi venter vil vise en oppgang på 0,3 prosent fra desember. Det betyr i så fall en prisvekst på 3,3 prosent år/år, omkring nivået inflasjonen har ligget på det siste året, jf. figuren under. Bak ligger økte strømpriser, som steg vel 40 prosent fra desember til januar, men Norgespris og strømsstøtteordningen demper utslagene på inflasjonen. I tillegg trekker høyere priser på mat- og drikkevarer inflasjonen opp. Etter julekampanjer i desember har matvareprisene de ti siste årene i gjennomsnitt steget med 1,4 prosent i januar. I tillegg ventes prisene på transport å stige noe som følge av at momsfritaket på elbiler ble redusert fra nyttår. Endringen påvirker imidlertid ikke den underliggende inflasjonen (KPI-JAE) ettersom denne er justert for avgiftsendringer. Samlet ventes

KPI-JAE å holde seg uendret fra desember, det vil si at kjerneinflasjonen ender på 3,0 prosent år/år.

Forventningene til prisveksten i januar ligger noe høyere enn Norges Banks anslag i *Pengepolitisk rapport*, og peker isolert sett i retning av en noe oppjustert rentebane på marsmøtet. Nytt vektgrunnlag og ny konsumklassifisering i statistikken betyr samtidig at det er noe større usikkerhet knyttet til tallene enn vanlig.

Norge: Konsumpriser

Prosentvis ending år/år

Kilde: LSEG Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

Tirsdag publiseres også tall for **ledige stillinger** i fjerde kvartal, som gir en pekepinn på temperaturen i arbeidsmarkedet. Antallet ledige stillinger har det siste året ligget omkring 90 000, et nivå vi også venter for fjerde kvartal. Dette er klart høyere enn før pandemien og tyder på at det fortsatt er god etterspørsel etter arbeidskraft. Det speiles også i at ledigheten ligger nær normale nivåer. Med økt aktivitet i norsk økonomi fremover, særlig i arbeidsintensive tjenestenæringer, ventes derfor sysselsettingen å stige videre. Økt yrkesdeltakelse, særlig blant yngre og ukrainske innvandrere, vil dermed kunne absorberes av arbeidsmarkedet uten at ledigheten øker nevneverdig.

Bård Ola Tjønneland

Kalender		Sist	Nå
Man 0800	NOR: BNP Fastlands-Norge, 25Q4 (å/å)	0,1%	0,4%
Tir 0800	SWE: Hush. forbruk, des. (m/m)	1,0%	
Tir 0800	NOR: Konsumprisindeks, jan. (m/m)	0,1%	0,3%
Tir 0800	NOR: Ledige stillinger, 25Q4	91K	90K
Ons 0230	CHN: Konsumprisindeks, jan. (å/å)	0,8%	0,3%
Ons 1430	USA: Non-farm payrolls, jan. (m/m)	50K	70K
Tor 0800	GBR: BNP, des. (3m/3m)	0,1%	0,2%
Tor 0800	NOR: Investeringsstatistikk, 26Q1		
Tor 1800	NOR: Sentralbanksjefens årstale		
Fre 0230	CHN: Boligpriser, jan. (å/å)	-2,7%	
Fre 1100	ØMU: BNP, flash, 24Q4 (k/k)	0,3%	0,3%
Ons 1430	USA: Konsumprisindeks, jan. (m/m)	0,3%	0,3%
Fre-Søn	ØMU: Sikkerhetskonferansen i München		

NHOs kompetansebarometer kartlegger årlig næringslivets kompetansebehov. Siden 2014 har barometeret vist at det først og fremst er innen fagutdanning mangelen på arbeidskraft og kompetanse er størst. Når medlemsbedriftene angir hvor mange de forsøkte, men ikke lyktes med å rekruttere, fremkommer det at mangelen på personer med fagbrev eller høyere yrkesfaglig utdanning er større enn for personer med høyere utdanning.

Som påpekt i regjeringens perspektivmelding fra 2024 vil konkurransen om arbeidskraften bli tøffere fremover, etter som behovet for arbeidskraft innen helse og omsorg alene vil vokse raskere enn arbeidsstyrken. Det er derfor viktigere enn noen gang å sørge for at vi får mest mulig ut arbeidskraftsressursene vi har. Vi må både inkludere flere i arbeidslivet, øke antall arbeidede timer per sysselsatt og øke produktiviteten per arbeidstime.

For å øke produktiviteten spiller kvaliteten på utdanning og opplæring en helt sentral rolle. OECD anslår i sin landrapport for Nore fra 2024 at om vi hadde hevet oss opp til OECD-gjennomsnittet i PISA-undersøkelsene, som tester 15-åringer innen lesing, naturfag og statistikk, så ville dette økt BNP per innbygger med opptil 3,5 prosent i løpet av en tiårsperiode.

I fjor ble *Nasjonalt senter for yrkesfag* opprettet. Senteret er forankret i trepartssamarbeidet og har som oppgave å styrke kvalitets- og utviklingsarbeidet i hele utdanningsløpet for yrkesfag. For å styrke kvaliteten er det viktig å vite hvor vi står, men dette er krevende å vurdere.

Den store betydningen av kvalitet i utdanningsløpet gjør det likevel viktig å måle resultatene av det vi gjør. Å kunne sammenligne med hva som gjøres i andre land er en del av dette. Per i dag finnes det ingen slik undersøkelse som egner seg, men OECD-sekretariatet jobber med å lage en undersøkelse for yrkesfag (PISA-VET) som på samme måte som PISA-undersøkelsene skal kunne brukes til internasjonale sammenligninger. Rammeverket for PISA-VET ble lansert i 2024, og de første undersøkelsene planlegges gjennomført i 2030.

I påvente av PISA-VET er det nærmeste vi kan komme en internasjonale sammenligning å se på resultatene fra *WorldSkills*. Dette er konkurranser hvor ulike land konkurrerer mot hverandre i ulike yrkesgrener. Konkurransene har pågått siden 1950 og har nå deltakere fra over 90 land. Det konkurreres i over 60 ulike yrker, alt fra baking og sveising til cybersikkerhet og autonome roboter.

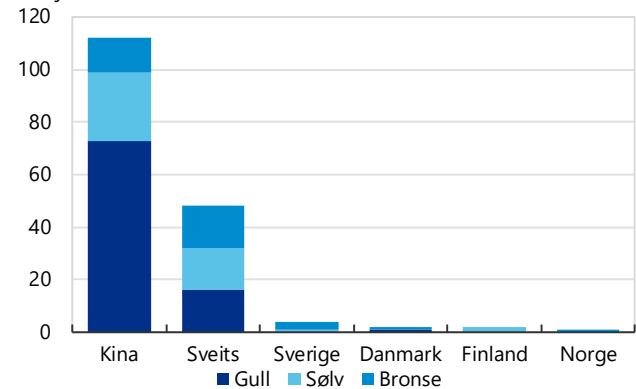
Resultater i WorldSkills gir ikke noen direkte måling av kvaliteten på yrkesfaglig utdanning i et land. Dette er konkurranser som krever særskilt satsing og et eget støtteapparat. Men det gir likevel en pekepinn på i hvilken grad norske yrkesfaglige kandidater hevder seg internasjonalt. I tillegg skjer det en stor utvikling på mange områder, med nye metoder og teknikker, som man er nødt til å tilegne seg for å kunne hevde seg i teten. Slike

konkurranser kan derfor ha stor overføringsverdi til det nasjonale yrkeslivet.

På tross av bred internasjonal deltagelse, er det ofte de samme nasjonene som tar de fleste medaljene. Hvilke nasjoner dette er, har utviklet seg over tid. Mens Kina kun tok én medalje i 2011, tok de nesten 50 medaljer i den siste WorldSkillskonkurransen, hvorav 36 gull. Sveits utmerker seg også, med 48 medaljer til sammen i de tre siste konkurransene. Norge har på sin side kun tatt én medalje totalt i de tre siste konkurransene. Dette er omtrent på nivå med de øvrige nordiske landene, jf. figuren under.

Resultater i WorldSkills-konkurranser

Medaljer totalt fra siste konkurranser: 2019, 2022, 2024

Kilde: WorldSkills / NHO

WorldSkills har utviklet metodikk for å sammenligne kvaliteten i yrkesutøvelsen over mange år og er en viktig bidragsyter i OECDs PISA-VET-prosjekt. Flere land, deriblant Finland, Nederland og Storbritannia, bruker også WorldSkills som kvalitetsvurderingsverktøy for nasjonale utdanningsløp eller WorldSkills yrkesstandarder som grunnlag for utvikling av lærerplaner og kompetansekrav.

Norge briljerer dessverre ikke i WorldSkills. Om medaljer gir en pekepinn om hvilke utdanningssystemer som gir høyest yrkesfaglig produktivitet, bør vi se til Sveits i utformingen av vårt eget system. Et lands resultater, og hvilken oppmerksomhet det får, kan også reflektere yrkesfagenes status i det aktuelle landet. Men for å få et klarere svar på hvor internasjonalt konkurransedyktig bredden, ikke bare toppen, i norsk yrkesfag er, må vi vente noen år. WorldSkills bør uansett være en inspirasjon.

Espen Skretting

Avdeling samfunnsøkonomi		
E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes [her](#)